Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького
Юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Українська спілка підприємців малого та середнього бізнесу
Адвокатське об'єднання "Василь Костицький і Партнери"
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України

МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС (ПРАВО, ДЕРЖАВА, ЕКОНОМІКА)

економіко-правовий
науково-практичний журнал

№ 1-2(48-49)
2012

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ **3**

Костицький В.В. Інститут юридичної відповідальності у системі забезпечення екологічного життєвого простору людини 3
Авдеева Г.К. Проблемы установление соответствия торговых марок публичному порядку, принципам гуманности и морали 10
Боярська З.І. Міжнародно-правові механізми врегулювання проблеми зміни клімату 16
Григорович Р.В. Правові основи державної політики у сфері питної води та питного водопостачання в Україні 23
Задніпряна М.Ю. Поняття юридична відповідальність: сучасні та історичні погляди 28
Кононець О.М. Особливості правового забезпечення державного регулювання ціноутворення в зарубіжних країнах 33
Ковальська М. Принципи екологічного законодавства України 37
Касянюк Т.С. Законодавче забезпечення інформатизації податкової служби України 41
Козирєва В.П., Крощук В.В. Проблемні наукові аспекти визначення правової природи мирової угоди та передумов її укладення 48
Лаговська Н.В. Щодо проблеми застосування дефініцій у податковому праві 56
Мацелик Т.О. Гарантії суб'єктів адміністративного права: поняття та система 62
Мацелюх І.А. Поняття та класифікація українських джерел церковного права 68
Новицька Н.Б. Щодо визначення поняття експертизи у сфері захисту суспільної моралі 71
Обрізко І. Зарубіжний досвід спеціалізації судочинства та формування адміністративних судів 78
Смокович М.І. Адміністративне судочинство як елемент глобалізації захисту прав людини 82
Чеховська І.В. Конституційні засади державної сімейної політики україни 89
Шкімба О. Місце Конституції України у системі джерел екологічного права 97
Яцишин Р.В. Міжнародно – правова охорона атмосферного повітря 102

16. Шершеневич Г.Ф. Учебник русского гражданского права . - М.: СПАРК, 1995. – 951с.

17. Якубов С.А. Права и обязанности сторон в советском гражданском процессе: дис. канд. юрид. наук/ С.А.Якубов. – Л., 1961. - 325с.

18. Ярков В.В. Мировое соглашение в конкурсном производстве/ В.В.Ярков // Правовой вестник арбитражного управляющего. - Юрист, 2004. - № 1. - С. 11-21

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕФІНІЦІЙ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ

Лаговська Н.В.

(здобувач Національного університету ДПС України)

Анотація: В роботі проаналізовано спільні та відмінні риси податків та зборів, внесків, мита та платежів.

Ключові слова: *податок, збір, внесок, мито, платіж.*

Summary: Differencs between taxes, duties, customs duties, payment and fees are analyzed.

Key words: *duties, customs duties, payment, fees.*

Аннотация: В работе проанализировано общие и различные черты налогов и сборов, взносов, пошлины, платежей.

Ключевые слова: *налог, збор, взнос, пошлина, платеж.*

Однією з важливих умов формування ефективної податкової системи в Україні є вдосконалення податкового законодавства. Не зважаючи на прийняття Податкового Кодексу, механізми нарахування і сплати багатьох податків потребують вдосконалення, а також уточнення певних положень з метою усунення неоднозначних трактувань. Крім цього, на нашу думку, важливе значення також має вдосконалення податкової термінології.

Мова йде як про визначення самого терміну «податок», так і про розмежування таких понять як «податок», «збір», «мито», «плата». Це питання знайшло відображення у наукових працях відомих вітчизняних фахівців з оподаткування: Буряковського В.В., Кармазина В.Я., Каламбета С.В., Водолазької О.А., Гаврилюк Р.О., Крисоватого А.І., Кучерявенка Н.П., Педь І.В., Бабіна І.І., Довгалюка В.І., Ярмоленко Ю.Ю., Гега П.Т., Золотько І.А. та інших.

Не зважаючи на значну кількість публікацій присвячену дослідженню податкової термінології це питання не втрачає актуальності і потребує додаткового дослідження.

Відповідно до Податкового Кодексу України [19], податок – це обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового Кодексу. Визначення є досить лаконічним та розкриває основне призначення податку: це обов'язків платіж, за рахунок якого формуються державні кошти.

Але це визначення не наголошує на специфічних ознаках податку: примусовому характері, односторонності, безоплатності та ін. Тобто це визначення саме податку, а не мита чи збору. Незважаючи на те, що ці платежі також виконують фіскальну функцію, існують певні відмінності між цими поняттями та поняттям податок.

Так, ще у 1980 році згідно радянського енциклопедичного словника дано лаконічне визначення, що «податки – обов'язкові платежі, що стягуються державою з фізичних та юридичних осіб» [1, с. 867]. Останній тлумачний словник сучасної української мови вже трактує його як джерело наповнення бюджету, тому згідно нього «податок – встановлений державою обов'язковий збір із фізичних та юридичних осіб (населення, підприємств, організацій та ін.) в державні і місцеві бюджети» [2, с. 335].

Л. Чернелевський та Т. Редзюк зазначають, що податки визначаються законодавчими актами тієї чи іншої країни [3, с. 11]. За словами М. Кучерявенко увага концентрується на його обов'язковості, примусовості, безповоротності та нецільовому характері [4, с. 72]. А. Крисоватий, О. Десятник [5, с. 15] В. Довгалюк та Ю. Ярмоленко [6, с. 6, 7] наполягають на важливість виконання податком своєї основаної фіскальної (бюджетної) функції. В. Мельник підкреслює притаманні податку вилучення частини доходу для перерозподілу [7, с. 23].

Заслуговує окремої уваги думка Д. Вінницького, який розглядає це тлумачення з позиції принципів [8, с. 129]. Дуже нетрадиційна фінансова позиція М. Романовського, О. Врублевської та Б. Сабанти яка полягає у тому, що податки є імперативними грошовими відносинами, у процесі яких створюється бюджетний фонд, без надання суб'єктові податку якого-небудь еквівалента [9, с. 279]. Заслуговує на увагу думка І. Головач про сприйняття податку як руху грошових коштів для формування грошового фонду [10, с. 22].

Аналізуючи податок з юридичної точки зору І. І. Бабін вказує, що у податку представлені засадничі публічні та приватні начала суспільного розвитку, його статика і динаміка, дискретність і неперервність, уявлення про суспільну справедливість та їх найрізноманітніші втілення [11, с. 69].

О. Романенко обумовлює, що податки є фінансовим підґрунтям існування держави та знаряддям перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб, найефективнішим інструментом впливу держави на суспільне виробництво [12, с. 106-107].

В своїх роботах П. Гега та Л. Доля виділяють окремо поняття «податки», «збори», «мито» і наводить їх загальне існуюче визначення [14, с. 79, 80]. С. Климчук приділяє увагу «миту» як виду «митного платежу» [15, с. 176-180]. На думку С. Онисько, І. Тофан та О. Грицина існують «податки», «збори» та «плата», а саме: «податок» - носить безспірний характер, «збір» - стягується до цільових фондів, «плата» - повертається державі за користування ресурсами [16, с. 11].

За словами І. Золотько виділяють «податок», «плату» та «збори» («внески») [17, с. 6], тобто він вважає, що «збори» та «внески» це одне й теж. Особливо цікава думка В. Захожай, Я. Литвиненко, К. Захожай, Р. Литвиненко, так як вони встановили запитання для кожного терміна: «плата» («платіж») вноситься за щось, «відрахування» береться на щось або від чогось, а «податки» стягуються для чогось[12, с. 79]. О. Романенко теж виділяє окремо «плату», «відрахування» та «податки» [17, с. 112, 113]. На відміну від інших І. Педь виділяє «податки» «податкові та соціальні збори» [18, с. 16- 21].

Т .О. Меліхова в своїй роботі «Проблеми визначення сутності та елементів податку» наголошує на тому, що опосередковано існування різниці між поняттями доказує те, що формування інформації щодо обов'язкових платежів у платників податків відбувається згідно з чинними нормативно-правовими актами з фінансового обліку на різних рахунках. Звідси, згідно плану рахунків, податки, збори та плата обліковуються на різних субрахунках рахунку 641 «Розрахунки за податками», внески на субрахунках рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням», а мито на рахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами». Також, відмінності між ними є у наявності або відсутності форми звітності, органах податкового чи іншого державного контролю, цільового або нецільового призначення.

Податкам і зборам притаманні як спільні, так і відмінні риси, тобто ці платежі за своїм спрямуванням відрізняються один від одного. Хоча в ході користування податковою законодавчою базою постає багато запитань щодо податку та збору, що призводить до різних висновків та їх трактувань, а пересічний громадянин України взагалі не може розібратися в тому, яка відмінність між податком і збором, які їхні спільні та відмінні риси, і чи дійсно ці платежі є обов'язковими.

На наш погляд, необхідно звернути особливу увагу на те, що український законодавець визначає збір як внесок. Слід зауважити, що збір не може бути внеском,

оскільки збір, що справляється з юридичних і фізичних осіб, надходить лише в публічні фонди, а внески можуть вноситися на користь громадських організацій (політичних партій, профспілок), які не є публічними фондами, вони не сплачуються у бюджети та відповідні позабюджетні фонди, і від їх сплати держава не отримує ніякої користі для забезпечення свого функціонування. Збір завжди встановлюється нормативно-правовим актом і є обов'язковим для всіх. Внесок може вноситися добровільно, встановлюється громадською організацією і йде на користь певної установи, а не держави. Наприклад, із заробітної плати кожного члена партії, як правило, справляється трипроцентний внесок на користь цієї організації. Не сплата його погрожує виключенням із партії. Цей внесок йде до каси партії, а не до публічного фонду. Збір, на відміну від внеску, є більш імперативним, легітимним і публічним платежем. Внески держава не встановлює - це є прерогативою певних громадських організацій. Отже, збір є платежем. Податок також є платежем, а не внеском. На жаль, чинне податкове законодавство України не визначає всіх особливостей податків і зборів, а також - у чому полягає їх відмінність.

Французький учений П. М. Годме зазначав, що податок – це порушення свободи і права власності платника податку, тому застосування влади у сфері податків повинне бути обмежене, щоб запобігти зловживанням з боку владних органів.

Природно, що тільки законодавцеві надається можливість визначати податки [20, с.364-365]. Відповідно до ст. 92 Конституції України, система оподаткування, податки і збори встановлюються виключно законами України. Таким чином, і податки, і збори можуть встановлюватися лише законами України, тобто вони встановлюються державою в односторонньому порядку і завжди у вигляді закону.

Податкове законодавство не дає відповіді на питання, які платежі належать до податкової системи України, зокрема, які з них є обов'язковими.

Крім того, є збори, які регулюються іншим законодавством України, і їм не властивий податковий характер платежів.

Обов'язкові платежі встановлюються не тільки законами. Неподаткові платежі можуть встановлюватися і постановами Кабінету Міністрів України, і Указами Президента України. До неподаткових платежів податкове законодавство не застосовується. Звідси випливає, що податки і збори можуть бути встановлені тільки нормативно-правовим актом. Відмінність між податками і зборами полягає у способі нормативно-правового встановлення. Податки можуть бути встановлені тільки законодавством про податки і збори, а встановлення зборів дозволяється актами інших галузей права. Отже, і податок, і збір встановлюються у законодавчо закріпленій формі.

Податкам і зборам властива така спільна риса, як обов'язковість. Обов'язковий характер цих платежів виявляється в нормативно-правових актах. Так, відповідно до ст. 67 Конституції України, кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Особа сплачує податок завжди, коли в неї є прибуток, дохід та інші об'єкти оподаткування. Збори платнику необхідно сплачувати тоді, коли йому потрібне право або дозвіл на щось.

Ципкін С. Д .зазначав, що податок означає, перш за все, платіж до бюджету [21, с. 49]. Податок в Україні сплачується лише в бюджети (державний і місцевий), а збір може сплачуватися в позабюджетний фонд. Не можна безспірно погодитися також із визначенням податку українським ученим М. П. Кучерявенком, який зазначає, що податок надходить у бюджет відповідного рівня чи цільовий фонд [22, с.37]. Податок є нецільовим платежем, і він може бути зарахований лише до державного та місцевого бюджетів. Отже, податок сплачується тільки у бюджет, він є атрибутом держави. Недарма ж, відповідно до ст. 74 Конституції України, референдум щодо законопроектів із питань податків є неприпустимим.

Сума платежу може як покривати витрати державного органу з надання послуги, так і бути меншою чи більшою, ніж ці витрати. Тобто обов'язковий платіж не є прямим еквівалентом вартості послуги, в зв'язку з наданням якої він вноситься. Він має

фіксований розмір або ставку, визначені в нормативному акті, і не залежить від фактичних витрат, зазначених у кожному конкретному випадку. Платник не отримує від держави, уповноваженого державою органу еквівалентну послугу, рівноцінну сплаченому ним обов'язковому платежу [23, с.73–74]. Поділяємо позицію, що податкам і зборам властивий без еквівалентний характер. Відмінною особливістю зборів від податків є те, що обов'язковість сплати збору виникає не імперативно, як у випадку податку (внаслідок виникнення певних обставин), а диспозитивно, тобто у зв'язку з виконанням державними органами або органами місцевого самоврядування на користь певної особи за її вимогою юридично значущих дій.

Податки завжди сплачуються з метою фінансового забезпечення діяльності держави та місцевих органів самоврядування. Зборам також властивий публічний характер, але податки зараховуються в бюджет відповідного рівня для задоволення потреб держави і знеособлюються в ньому, а збори можуть надходити як до бюджету відповідного рівня, так до конкретного фонду або на фінансування певної програми для задоволення певних потреб чи витрат установ, які здійснюють юридично значущі дії, і тільки на цілі, заради яких вони стягувалися. Отже, податкам і зборам властивий публічний характер.

Однією із суттєвих відмінностей між податками і зборами є така ознака, як відплатність. Податок є індивідуально безвідплатним платежем. Його сплата платником безпосередньо не створює ніяких чітко визначених обов'язків у отримувача податків – держави. Хоча, коли є пільги або податок переплачено, то він повертається. Податки стягуються без надання платникові якого-небудь зустрічного особистого задоволення, тобто безвідплатно, і не обумовлені обов'язком публічного суб'єкта надати платнику послугу або яку-небудь перевагу. На відміну від податків, збори стягуються в обов'язковому порядку за надання приватному суб'єкту певних послуг. Сплативши податок, платник не отримує від держави нічого. Кошти платника йдуть на задоволення суспільних потреб.

Своєю чергою, зборам властивий деякою мірою відплатний характер. За сплату певного збору платник отримує право або дозвіл на щось. Так, за сплату ринкового збору особа отримує торговельне місце на ринку. Отже, податки безвідплатні, а збори частково відплатні. Збори сплачуються у зв'язку з послугою, яку надає платникам держава.

Сплативши збір, платник отримує право вимагати від державного органу здійснення певних юридично значущих дій, у зв'язку з якими внесено платіж. Відмова від виконання або невиконання державним органом відповідної дії є підставою для оскарження такого рішення або бездіяльності.

Тому платіж, який не передбачає зустрічного обов'язку, з боку держави не може бути відплатним і не належить до зборів. Але, незважаючи на це, в податковому законодавстві наявні випадки, коли податок є збором. Наприклад, збір за забруднення навколишнього середовища. На нашу думку, цей збір є податком, оскільки за його сплату не передбачено будь-яких інших зустрічних дій з боку органів державної влади.

Податкам властивий однобічний характер. Вони стягуються на умовах безвідплатності. Повернення податку можливе лише у випадку його переплати або як пільги, що не суперечить принципу безвідплатності, оскільки ці умови визначаються державою в односторонньому порядку і не впливають на характер платежу в цілому. На відміну від податків, збори мають індивідуальний характер, і їм завжди властиві суворо визначена мета і спеціальні інтереси. Отже, податку притаманний нецільовий характер, оскільки він встановлюється з метою отримання доходу бюджету, а зборам – цільовий.

Податок сплачується до бюджету у грошовій формі, а збір може бути сплачений як грошима, так і в інших формах. Наприклад, дорожній збір може бути сплачений безпосереднім виконанням дорожніх робіт, виготовленням і поставкою будівельних матеріалів і конструкцій, деталей, машин, механізмів у порядку і обсягах, узгоджених із відповідними дорожніми організаціями з ремонту автомобільних шляхів.

Зборам властивий разовий характер, а податкам – регулярність сплати за наявності у платника податків встановленого законодавством об'єкта оподаткування. Податки підлягають систематичному внесенню в бюджети відповідних рівнів у встановлені законодавством терміни. Податки сплачуються регулярно, періодично. Збір має разовий характер, тобто він сплачується за певну послугу чи дозвіл на щось.

Відповідно до податкового законодавства України, при встановленні податків враховується фактична здатність платника до сплати податку. У зв'язку з цим можна стверджувати, що розмір податку залежить від платоспроможності платника, із зміною бази оподаткування змінюється і податок. Розмір же збору для усіх платників повинен бути однаковий щодо дій держави, які здійснюються для платників. Цей розмір визначається не індивідуальними характеристиками об'єктів оподаткування, а масштабом наданих послуг. При визначенні розміру податку домінуючим принципом виступає суб'єкт податку (враховується його платоспроможність). При визначенні розміру збору домінує об'єкт оподаткування (враховується характер відносин, у зв'язку з якими виникає обов'язковість платежу).

Податок вважається встановленим тоді, коли визначені платники та елементи оподаткування (об'єкт оподаткування, податкова база, податкова ставка, податковий період, порядок і строки сплати податку). У деяких випадках — і податкові пільги. На відміну від податку, у зборі встановлюються елементи залежно від його характеру та рішення законодавця.

Якщо об'єкт податку, як юридичний факт особливого роду, виникає у платника до виникнення податкового обов'язку, то об'єкт збору, як право на юридично значущі дії з боку держави, – вже після сплати збору. Отже, збору властива така особливість, як попередній характер сплати.

На нашу думку, примусовий характер стягнення властивий і податку, і збору. Якщо платник не сплатив податок, то до нього застосовуються заходи державного примусу, а якщо платник не сплатив збір, то за це він не отримає дозволу або права на щось.

Варто відзначити, що Податковим Кодексом визначено поняття збору, але це поняття ототожнюється із платою та внеском. Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій [1].

Плата передбачає певну еквівалентність відносин платника з державою (плата за воду, державне мито, збори за спеціальне використання природних ресурсів, рентні платежі тощо). Розмір плати залежить від кількості ресурсів, що використовуються, а надходження плати саме державі визначається державною власністю на ці ресурси. Якщо держава втратить право власності на них, то вона втратить і ці доходи.

Відрахування і внески передбачають цільове призначення платежів. Воно може бути частковими (відрахування), тобто встановленим згідно з економічним змістом платежів, або повним (внески), коли витрачання коштів у повному обсязі проводиться тільки за цільовим призначенням.

Особливою формою податкових платежів є збори. На відміну від податків, які мають характер регулярних надходжень, збори є платежами разового, випадкового і незначного за розмірами характеру.

Можна виділити ще один різновид обов'язкових платежів – мито. Але цей платіж за своїм змістом схожий на збір, тобто носить цільовий, несистемний характер, обумовлений певними діями.

Податок – це встановлений законодавством у твердо фіксованій ставці обов'язковий, індивідуально-безвідплатний, безеквівалентний, нецільовий грошовий платіж, що справляється з юридичних і фізичних осіб в односторонньому порядку, у формі забезпеченого державним примусом законного відчуження належних їм на праві

власності, господарського відання або оперативного управління коштів, з метою фінансування завдань та функцій держави та органів місцевого самоврядування, який сплачується в бюджети відповідних рівнів у терміни, визначені нормативно-правовим актом.

Збір – це встановлений законодавством у твердо фіксованому розмірі обов'язковий, частково відплатний, цільовий платіж, який сплачується юридичними і фізичними особами у відповідний позабюджетний фонд за здійснення уповноваженими державними органами юридично значущих дій, за надання особливих прав та видачу дозволів.

Отже, чинне податкове законодавство, як свідчить дослідження і публікації вітчизняних науковців, не орієнтується на вивчення розмежувань між зазначеними юридичними категоріями: «податок» і «збір», «внесок», «платіж», «мито» Однак чітке визначення цих понять як в юридичній літературі, так і у податковому законодавстві – одна з проблем податкової політики, вирішення якої важливо не лише для розвитку теорії, але й для практики оподаткування.

Література:

1. Бабін І. Функціональний підхід до систематизації елементів юридичної конструкції податку. // Право України. – 2007. - № 5. – С. 69 - 73.
2. Тлумачний словник сучасної української мови: Близько 50000 сл. / [уклад. І.М. Забіяка]. – К.: Арій, 2007. – 512 с.
3. Чернелевський Л.М. Податковий облік і контроль. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л.М. Чернелевський, Т.Ю. Редзюк – К.: Пектораль, 2006. – 312с.
4. Кучерявенко М. Податок як правова категорія: проблеми дефініції. // Право України. – 2002. - № 12. – С. 70 - 74.
5. Крисоватий А.І. Податкова система: Навчальний посібник. / А.І. Крисоватий, О.М. Десятник– Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 331 с.
6. Довгалюк В.І. Податкова система: Навчальний посібник. / В.І. Довгалюк, Ю.Ю. Ярмоленко – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 360 с.
7. Мельник В.М. Сутність податків як проблема категорійно-понятійного апарату податкових фінансів. // Актуальні проблеми економіки. – 2004. - № 5. – С. 22 - 24.
8. Винницкий Д.В. Налог как политико правовая категория // Правовая политика и правовая жизнь. – 2001. - № 4. – С. 129.
9. Романовского М.В. Финансы. Учебник. / М.В. Романовского, О.В. Врублевской, Б.М. Сабанти. – М.: Перспектива, Юрайт. – 2001. – С. 279.
10. Головач І. Поняття „податок": історія виникнення та розвитку. // Економіка, фінанси, право. – 2002. - № 9. – С. 18 - 23.
11. Бабін І. Функціональний підхід до систематизації елементів юридичної конструкції податку. // Право України. – 2007. - № 5. – С. 69 - 73.
12. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. 4—те вид. / О.Р. Романенко– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 310 с.
13. Педь І.В. Податкова система: економіко-правова характеристика податків: Навч. посіб. / За ред.. Ю.М. Лисенкова. – К.: Знання, 2007. – 191 с.
14. Гега П.Т. Основи податкового права: Навч. посіб. – 4-те вид., перероб. і доп. / П.Т. Гега, Л.М. Доля – К.: Т-во „Знання", КОО, 2003. – 307 с.
15. Климчик С.В. Оподаткування підприємств: Навчальний посібник: У 2-х ч. Ч. 1 / С.В. Климчик. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 191с.
16. Онисько С.М. Податкова система: Підручник. 4-тє видання, виправлене і доповнене / С.М. Онисько, І.М. Тофан, О.В. Грицина – Львів: „Магнолія 2006", 2008. – 336 с.
17. Золотько І.А. Податкова система: Навч. посібник. / І.А. Золотько– К.: КНЕУ, 2004. -204 с.

18. Система оподаткування та податкова політика: Навч. посібник / В.Б. Захожай, Я.В. Литвиненко, К.В. Захожай, Р.Я. Литвиненко – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.
19. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI.
20. Годме П.-М. Финансовое право / П. М. Годме. – М.: Прогресс, 1978. – 430 с.
21. Цыпкин С. Д. Доходы государственного бюджета СССР // Правовые вопросы. «Юридическая литература» / С. Д. Цыпкин. – М., 1973. – 222 с.
22. Податкове право: Навч. посіб. / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, Д. А. Кобильнік та ін.; за ред. Кучерявенка М. П. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 400 с.
23. Пришва Н. Ю. Правові проблеми регулювання обов'язкових платежів / Н. Ю. Пришва. – К.: Екс Об, 2003. – 280 с.

ГАРАНТІЇ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА

Мацелик Т.О.

(кандидат юридичних наук, доцент, докторант Національного університету ДПС України)

Анотація. В статті аналізуються гарантії суб'єктів адміністративного права. Розглядається співвідношення понять «гарантії», «забезпечення», «охорона», «захист» прав суб'єктів. Визначається система гарантій суб'єктів.

Ключові слова. *Гарантії, забезпечення, захист, охорона, суб'єкти, публічна адміністрація.*

Annotation. The guarantees of equitable rights are analysed in the article. Correlation of concepts "guarantees", "providing", "guard", "defence" of rights for subjects, is examined. The system of guarantees of subjects is determined.

Keywords: *guarantees, providing, defence, guard, subjects, public administration.*

Аннотация. В статье анализируются гарантии субъектов административного права. Рассматривается соотношение понятий «гарантии», «обеспечение», «охрана», «защита» прав субъектов. Определяется система гарантий субъектов.

Ключевые слова. *Гарантии, обеспечение, защита, охрана, субъекты, публичная администрация.*

Буттю права властиві два основних стани: статичний і динамічний. Статичний стан характеризується зовнішньою об'єктивованістю, закріпленням сутності та змісту права, тим чи іншим рівнем його визначеності, доведеністю до адресатів. Все це робить право стійким, передбачуваним і зрозумілим для суб'єктів.

Динамічний стан права проявляється в його дії, реалізації. Але здійснення права відбувається не тільки завдяки зусиллям самих власників прав, але і завдяки підтримці їх правомірної поведінки з боку держави, суспільства [1, с 236]. Така підтримка з боку держави і суспільства визначається гарантованістю, наявністю широких реальних можливостей суб'єкта права для реалізації своїх суб'єктивних прав. Адже свобода суб'єкта полягає не лише у можливості здійснювати певні дії, але і в праві усувати перешкоди на шляху їх здійснення. Відповідно, у кожному суспільстві є певна система культурних, соціально-економічних, політичних та юридичних гарантій прав суб'єктів права, які визначають характер їх взаємовідносин, створюють реальні можливості для здійснення прав .

Гарантії у всіх випадках це проблема реальності правового явища [2], одне із основних питань проблеми правильного застосування правових норм [3, с 20; 4, с 472], забезпечення законності [5, с 65] та інших процесів правової дійсності [6, с. 179].